

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin [Blu-ray]

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin [Blu-ray]

Endelig er det blitt film av en av landets fremste kulturskatter. Knutsen & Ludvigsen formet oss som vokste opp på 70-tallet og vi er klare til å overføre til nye generasjoner. Men hvor ble det av sjarmen? Humoren? Musikken?

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin
Rasmus A. Sivertsen, Rune Spaans
Tordenfilm AS
2015
Star Media Entertainment
16:9 Letterbox 2.35:1, 1080p
DTS HD
75 min.
2

3

Nei, dæ! Det var en skuffende film! (eller Hvordan temme Det store dyret)

Jeg var blant de flere tusen som hadde et eventyrlig gjensyn og gjenhør med Knutsen & Ludvigsen på Øyafestivalen i Oslo en augustdag i 2006. Sola skinte på en lørdags formiddag og gamle barn og unge barn gledet seg i samvær med legendene - Øystein Dolmen og Gustav Lorentzen. Det var ikke få gledestårer som rant under den konserten. Det er dette øyeblikket som ettersigende skal ha inspirert produsent Eric Vogel til å bestemme seg for å lage animasjonsfilm av Knutsen & Ludvigsens særegne univers. Det er jo egentlig merkelig at det ikke har blitt gjort forsøk tidligere, så animert og animasjonsvennlig den er, den skeive verden som de to musikerne har skapt. Vi måtte altså vente til 2015 før *Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin* så dagens lys - ni år etter den sagnomsuste Øya-konserten og dessverre fem år etter at Gustav Lorentzen gikk bort.

Alt ligger til rette: Et univers befolket av så mange vesener, dyr og snurrige historier, at å snekre det sammen til en film kun virker som en formalitet. Det ligger et hav av velkjente sanger og bare venter på å få satt bilder til seg - sanger som brorparten av det kjøpesterke publikummet allerede kan uten att - forlengs og baklengs. Det finnes titusener av nostalgiske 30- og 40-åringer som bare venter på denne muligheten til å introdusere sine håpefulle for dette eventyrlige universet. Så hvorfor har ikke *Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin* blitt en god film? Svarene til det spørsmålet er mange, men siden jeg stiller spørsmålet, skal jeg også redegjøre for hvorfor jeg mener det er et betimelig spørsmål.

Ett av svarene kommer frem idet filmens produsent tar opp telefonen og lettere nervøs ringer Øystein Dolmen med forslag om å lage film. Dolmen svarer entusiastisk ja og slenger til og med ett ferdig, og allerede refusert, manus på bordet. Det viser seg at Dolmen og Lorentzen ønsker å lage Knutsen & Ludvigsen-film allerede på 1970-tallet, men det konservative norske filmmiljøet var ikke klare for det på den tiden. Likevel blir dette manuset fra 70-tallet med i arbeidet med den nye filmen, hvor Thomas Moldestad får den temmelig umulige oppgaven å omarbeide manuset sammen med Dolmen til en ny film. Så her har vi, etter min mening, hovedgrunnen til at *Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin* ikke er en særlig god film; manuset er for dårlig. I produksjonens kjerne finner vi produsent Eric Vogel, manusforfatter Thomas Moldestad og regissørene Rasmus A. Sivertsen og Rune Spaans - alle barn av 70-tallet, alle nesegruse fans av Knutsen & Ludvigsen. Og nå skal de lage film i samarbeid med Øystein Dolmen og til overmål med et av hans manus som grunnlag - det er virkelig ikke et spesielt godt grunnlag for en vellykket produksjon. Jeg mener dette ville blitt en betraktelig bedre film hvis en manusforfatter, gjerne Moldestad, hadde stått fritt til å lage en historie som plukker fra det mangfoldige universet til Knutsen & Ludvigsen. Det arbeidet er jeg overbevist om at også Dolmen hadde velsignet.

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin forteller en forholdsvis broket historie om den stormannsgale bergenseren Rasputin (Frank Kjosås) som vil gjøre alle mennesker til zombier med mål om å skape seg et enevelde. Rasputin har fremforsket et serum som fungerer på rotter, men trenger hjelp av den geniale professor Felle (Trond-Viggo Torgersen) til å få serumet til å virke på mennesker. Felle flykter fra Rasputin og hans menn sammen med datteren Amanda (Siri Nilsen) og under togjakten faller hun av toget i tunnelen til Knutsen (John Brungot) og Ludvigsen (Hermann Sabado). Ludvigsen faller umiddelbart i staver og slik har det seg av våre to gode venner (og noen ganger uvenner), blir med i jakten for å befri professor Felle fra den fæle Rasputin. Underveis blir vi tilgodesett med noen musikale numre hentet fra den rikholdige skattekisten til Knutsen & Ludvigsen, og vi får servert en del morsomheter på bergenseres bekostning, men overraskende nok får vi ikke servert en spesielt god film.

Når jeg tenker på hvilke fantastiske sanger og snurrige ideer som Knutsen & Ludvigsen har skapt, er det bilder av forheksede prinsesser, ellediller og krokofanter, feskhandler Thorske og en rekke andre kreaturer som dukker opp i pannebrasken min. Så hvorfor er det så lite av denne herlige galskapen å finne i

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin? Hvor er det blitt av de deilige fremimproviserte innfallene som preget ethvert møte med Knutsen & Ludvigsen enten det var på plate, teater, hørespill eller konsert? Hvorfor er en film som tar utgangspunkt i Knutsen & Ludvigsens univers befolket av en ondskapsfull wannabe-diktator uten snev av sjarm med to likeså usjarmerende kumpaner? Og hvorfor er Bergen befolket av zombiøse Brann-supportere? Og hvorfor ser grevlingen ut som en kryssning mellom Blomst (fra *Bambi*) og Scrat (fra *Istid*-filmene)? Hvorfor er særpreget som fremfor noe betegner det Dolmen og Lorentzen skapte med Knutsen & Ludvigsen fullstendig fraværende i denne filmen? Den eneste sekvensen som kan sies å inneha et snev av trøndersk surrealisme er scenene fra Hvalens fordøyelsespark.

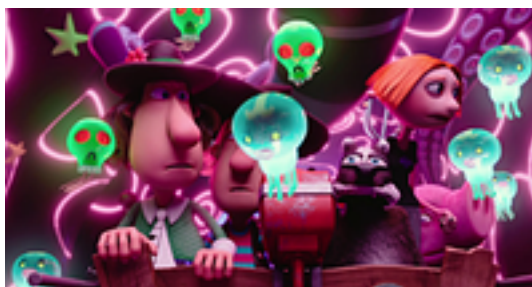
Og hvor er musikken? Joda, vi får et par musikalske numre underveis, og joda, Kåre Vestrheim har omarbeidet originalmusikken til å bli et lydspor med hint fra mange av sangene, men likevel; musikken burde vært ryggraden i en film basert på Knutsen & Ludvigsen. Musikalitet burde vært en selvfølge i en filmatisering av deres univers. Isteden er musikken redusert til bakgrunnslyd som man må lete etter for å få tak i eller den er fremhevet i musikknumrene som virker mer som pliktløp enn integrert i historien. ?Grevling i taket? og ?Godmorgen Norge? er vel heller ikke de mest inspirerende låtvalgene, selv om førstnevnte jo gir en god introduksjon til tunneltilværelsen. Det er i det hele tatt de trygge valgene som preger musikken og vi blir overhode ikke introdusert til de sidene av Knutsen & Ludvigsens musikk som virkelig satt dem i en særstilling i norsk musikkliv (uavhengig av målgruppe) på 1970- og 80-tallet. Galskapen og risikoen er byttet ut med salgbarhet og altfor snever målgruppetenking. Millioner står på spill, og da er det best å være på den trygge siden later til å være refrenget.

Filmen reddes for en stor del av John Brungot og Hermann Sabado som gestalter henholdsvis Knutsen og Ludvigsen. Filmskaperne har vært kloke nok til å la de to improvisere sammen under lydopptakene som animasjonen senere baseres på og slik sett greier de to å fange noe av samspillet mellom Dolmen og Lorentzen som gjorde Knutsen & Ludvigsen så særpreget. Det er særlig Brungot som makter å fange innfallene til Dolmen på kostelig vis og Sabado er god til å speile den noe stivbeinte fremtoningen til Lorentzen. Den øvrige castingen er underlig for å si det mildt - jeg mistenker filmskaperne for å gå etter kjendiser fremfor kvalitet. Noe som gir seg utslag i at Trond-Viggo Torgersen gir stemme til professor Felle uten å tilføre verken liv eller særpreg (ikke ulikt jobben han gjorde som Nemos far i *Oppdrag Nemo*) og at herlige Siri Nilsen gir stemme til Amanda uten at hun synger en tone er like merkelig som at Sondre Lerche heller ikke ytrer et eneste refreng som en av skurkene. Den ellers så talentfulle Frank Kjosås er tildelt den vanskelige oppgaven å gi liv til den endimensjonalt karakteren Rasputin. Etter min mening hadde det vært mer interessant dersom filmskaperne hadde gitt alle de bergenske rollene til den uforliknelige Bjarte Hjelmeland - han kunne muligens bidratt til å gi liv til disse enkle karakterene isteden for at han kun gis en liten rolle som en av Rasputins kumpaner.

Øystein Dolmen har jo også illustrert mye av materialet som har kommet fra Knutsen & Ludvigsen, så også når det gjelder det visuelle har filmskaperne hatt en del referansemateriale å forholde seg til. Her synes jeg filmskaperne har løst brasene bedre enn hva som er gjort på manussiden. Produksjonsdesignet forener trekk fra Dolmens originaltegninger med den visuelle stilen som kommer naturlig med digital 3d-animasjon. Karaktertrekkene er beholdt - særlig for hovedpersonene - men utviklet og tilpasset digital 3d-animasjon. Når det gjelder animasjonen så har Qvisten Animation allerede på plass det beste av hva det norske animasjonsmiljøet kan tilby av data-animatører og de løser oppgaven godt tatt i betraktning de ressursene som er tilgjengelig for dem. Det er ikke mulig å sammenlikne

Knutsen & Ludvigsen og den fæle *Rasputin* med de største animasjonsproduksjonene fra Pixar eller DreamWorks - budsjettene der borte er bokstavelig talt flere hundre ganger større enn her hjemme. På et vis kan man hevde at den norske animasjonsbransjen holdes som gissel i en manglende satsing på norsk barnefilm av den norske filmbransjen. Det synes ikke til å være vilje til å gi store nok budsjetter til at det norske animasjonsbransjen får vist hva som er mulig å få til og det er ikke risikovilje nok til å la originalskevne manus bli produsert til denne målgruppen. Så da sitter vi igjen med lavbudsjettproduksjoner av kjent materiale. Det er ikke nok til å gjøre seg gjeldende internasjonalt.

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin er dessverre ikke den oppturen den kunne og burde blitt. Regissørene Rasmus A. Sivertsen og Rune Spaans har ikke klart å temme det store dyret og resultatet er en uinspirerende reise inn i et musikalsk univers som rommer uendelig mye mer enn denne filmen klarer å formidle.

Utgivelsen:

Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin ser fantastisk ut på denne blu-ray-utgivelsen. Bildene er krystallklare og lyden er meget god. Det er ingenting å usette på den siden av filmopplevelsen.

Utgiverne skal ha kudos for å ha inkludert ekstramateriale på denne utgivelsen og det merkes at de har hatt ambisjoner om å levere på linje med det mange av deres internasjonale kolleger gjør. Her blir vi tilgodesett med små snutter som samlet forteller om tilblivelsen av filmen hvor både Øystein Dolmen, regissørene og produsenten bidrar. Det er varierende hvor godt dette løst, men det er verdt å merke seg forsøket. Vi får også servert trailere og bildemateriale fra filmen og en kort innføring i hvordan animasjonen er produsert.

Det øvrige materialet er dessverre ikke like godt. De tre sekvenser fra filmsamtalerien 'Blått lerret?' burde vært et høydepunkt blant ekstramaterialet, men igjen står ikke innholdet til ambisjonene. Produksjonen er på student-TV-nivå og det er rett og slett til å bli forbauset av at det norske filmmiljøet ikke er i stand til å dokumentere sine egne arrangementer bedre. Spørsmålene som stilles er gode og relevante, og filmskaperne svarer for seg, men måten dette blir lagt frem på overskygger dessverre innholdet.

Samlet sett en helt grei utgivelse av en film som burde vært bedre.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 27.02.16

Takk til Star Media Entertainment for anmeldereksemplar.

Trailer Knutsen & Ludvigsen og den fæle Rasputin:

Relaterte utgivelser:

[Solan og Ludvig: Jul i Flåklypa \[Blu-ray\]](#)

[Pelle Politibil på sporet \[Blu-ray\]](#)

[Pelle Politibil går i vannet \[Blu-ray\]](#)

[Kurt blir grusom \[Blu-ray\]](#)

Relaterte artikler:

[5 Spørsmål: Rasmus A. Sivertsen](#)

[5 spørsmål: Rune Spaans](#)

[5 spørsmål: Eric Vogel](#)

Ja

[K&L_cover;](#)